

Řádky o medu (9) O dalších včelích produktech

Na této stránce již po řadu měsíců nabízíme trpělivému čtenáři sérii článků o medu. Nyní považuji za vhodné učinit malou „odbočku“. Z hlediska kulinařského je med jistě hlavním včelím produktem, ale není od věci připomenout, že včela nás obdarovává i produkty dalšími.

Můžeme začít **pylem**, už proto, že je přirozenou součástí medu. Jak už jsme v některých našich minulých Řádcích zmiňovali - pokud byl technologickými zásahy z medu pylový podíl zcela nebo z podstatné míry odstraněn, musí být označen jako „filtrovaný“. Med, který není takto označený, by tedy měl obsahovat veškerý přirozený obsah pylu. To zvyšuje dietetickou hodnotu medu. Květy lákají včelu na nektar, včela přitom přenáší na kartáčcích předních nožek pylová zrnka z rostliny na rostlinu. Dochází k tolik žádoucímu opylení rostlin, ale také k přenosu pylu do úlu, kde se dostává do medu. Včelař dokáže na česnech úlu pyl včelám odebrat. Pyl obsahuje široké spektrum látek, s výraznými výživovými, dietetickými a i léčivými účinky.

Včelí mateří kaše je opředena mnohými mýty a očekáváními, ale je pravděpodobné, že některé mohou mít reálný základ. Je to výměšek speciálních žláz včel jen zcela vymezeného stáří. Kaše je zkrmována výhradně včelí matkou, jak v larválním stádiu, tak po celý její (relativně dlouhý) život. Výrazná plodnost včelích matek a jejich dlouhověkost samozřejmě indikuje očekávání na účinky mateří kaše v těchto aspektech i na člověka. Mnohé odkazy skutečně poukazují na mnohé terapeutické indikace. Kaše se aplikuje orální cestou samotná, či ve směsi s medem. Aplikuje se též v kosmetice na pokožku.

Víme, že včela je dokonalý architekt a stavitel. Její dílo ve formě pláství z **vosku**, který dokáže produkovat, je nepochybně jedním z divů přírody. Včelař vosk včelám částečně vrací, např. ve formě mezistěn, čímž šetří jejich čas a energii, kterou mohou věnovat snůšce a produkci medu. Vosk se používá zejména v kosmetice a samozřejmě k výrobě nádherně aromatických svící nejroztodivnějších tvarů.

Včelí jed je pro někoho velmi nepříjemným alergenem. Tento další produkt speciálních včelích žláz má ovšem pro většinu populace účinky, které se využívají ve farmakologii, např. ve vztahu k revmatizmu. Zmiňovány jsou i pozitivní účinky ohledně průduškového astmatu, sklerózy, ke stavům po mrtvici a infarktu aj.

Posledním včelím produktem v naší řadě (určitě ale nikoliv posledním, co se týče významu) je **propolis**. Tuto látku pryskyřičné povahy produkují včelky zejména k desinfekčním účelům ve svém společenství. Tento účinek propolisu je znám po tisíciletí a byl používán ke stejným účelům člověkem pro jeho potřeby, tedy např. jako bakteriostatikum na otevřené rány při zraněních a úrazech. Ale také při mumifikačních procedurách. Lékařské využití látek, které mají proměnné složení, je vždy komplikované. V případě této látky se pokazuje často na použití v dermatologii (proti kožním zánětům). Lidová léčba aplikuje kloktání propolisových tinktur (proti angínám, zánětům dásní aj.). I zde je ovšem nutno upozornit na to, že někteří jedinci jsou na propolis alergičtí. Doporučuji tinkturou pomazat zápěstí: pokud po chvíli zčervená a svědí – rozhodně se propolisu vyhýbejte.

Včelí produkty jsou nepochybně mimořádným dílem přírody. Rozhodně si je ale neordinujte sami, bez konzultací s lékařem.

Ing. Libor Dupal, předseda Sdružení českých spotřebitelů, www.konzument.cz; dupal@regio.cz